

ONTVANGEN 02 NOV 2005

AMP

RAAP-NOTITIE 769

Vestraat 35 te Herten

Gemeente Roermond

Een inventariserend archeologisch onderzoek

Colofon

Opdrachtgever: dhr. H. Puts

Titel: Veestraat 35 te Herten, gemeente Roermond; een inventariserend archeologisch onderzoek

Status: eindversie

Datum: juli 2004

Auteur: *ing. B.J. Moonen*

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2004\HERV\N0769-HERV.doc

Projectcode: HERV

Projectleider: ing. B.J. Moonen

Projectmedewerker: drs. M.A.H. Lipsch

ARCHIS-vondstmeldingsnummer: 348

Autorisatie: J.A.M. Roymans

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2004

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

Samenvatting

In opdracht van dhr. H. Puts heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 8 juli 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met nieuwbouwplannen in de gemeente Roermond.

Het plangebied (ca. 560 m²) ligt direct ten westen van de Veestraat te Herten (figuur 1). Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het plangebied behoort tot het noordwestelijk deel van het Roer-laagterras II. Dit Terras van Lerop is gevormd gedurende de Bølling-Allerød fases van het Laat Weichselien. In het plangebied komen roergronden (AR, grondwatertrap VII) voor.

In ARCHIS staan 5 archeologische vindplaatsen geregistreerd uit de omgeving (straal 500 m) van het plangebied (ARCHIS-waarnemingsnummers 46549, 232009, 131111, 44172 en 3992). Mede op basis hiervan is in deze notitie uitgegaan van een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden.

Tijdens het veldonderzoek zijn 6 boringen verricht. Er is geboord tot maximaal 1,7 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 12 cm. De bodem wordt gekenmerkt door een bruingrijs, humeus pakket matig siltig, matig fijn zand. Het pakket is verontreinigd met grindjes, puin, steenkool en kolenas. Onder dit humeuze pakket is een bruine Bt-horizont (matig zandige klei) aangetroffen. Naar onder toe wordt dit pakket minder kleiig; vanaf 1,1 m -Mv is de C-horizont aangetroffen. In 2 van de 6 boringen zijn archeologische indicatoren aangetroffen in de top van het bodemprofiel (de bouwvoor).

In tegenstelling met wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden; zie § 2.2) zijn in het plangebied tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek geen vindplaatsen aangetroffen.

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

1 Inleiding

1.1 Kader en doelstelling

In opdracht van dhr. H. Puts heeft RAAP Archeologisch Adviesbureau op 8 juli 2004 een inventariserend archeologisch onderzoek uitgevoerd in verband met nieuwbouwplannen in de gemeente Roermond. Het inventariserend archeologisch onderzoek diende te worden uitgevoerd omdat realisatie van de plannen zou kunnen leiden tot aantasting of vernietiging van mogelijk aanwezige archeologische resten. Doel van het onderzoek was het opsporen van deze resten en, indien mogelijk, een eerste indruk geven van de kwaliteit (gaafheid en conservering), aard, datering, omvang en diepteligging ervan.

1.2 Plangebied en archeologische verwachting

Het plangebied (ca. 560 m²) ligt direct ten westen van de Veestraat te Herten (figuur 1). Het gebied staat afgebeeld op kaartblad 58D van de topografische kaart van Nederland (schaal 1:25.000); de centrumcoördinaat is 195687,06/354053,89. Ten tijde van het onderzoek lag het plangebied braak. Voor het plangebied geldt een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden (zie § 2.2).

1.3 Onderzoeksofzet en richtlijnen

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek en een veldonderzoek. Het veldonderzoek is beperkt gebleven tot een karterend booronderzoek

Het inventariserend archeologisch onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA; Voorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie, 2001).

Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden. Enkele vaktermen worden achter in deze notitie beschreven (zie verklarende woordenlijst).

2 Bureauonderzoek

2.1 Methoden

Voorafgaand aan het veldonderzoek is een bureauonderzoek uitgevoerd om na te gaan of er reeds archeologische vondsten uit het plangebied geregistreerd staan en om ten behoeve van het veldwerk de landschappelijke (geologische en bodemkundige) kenmerken alsmede de gespecificeerde archeologische verwachting te bepalen. In het kader van het bureauonderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd (zie literatuurlijst).

Om inzicht te krijgen in het voorkomen van archeologische vindplaatsen in of nabij het plangebied is het ARChEologisch Informatie Systeem (ARCHIS) van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB) te Amersfoort geraadpleegd.

2.2 Resultaten

Geologie en geomorfologie

Volgens de geomorfogenetische kaart van de Roerstreek (Van der Beek, 1998) behoort het plangebied tot het noordwestelijk deel van het Roer-laagterras II. Dit Terras van Lerop is gevormd gedurende de Bølling-Allerød fases van het Laat Weichselien. Het wordt gekenmerkt door een grote hoeveelheid diep ingesneden Roer-restgeulen die het hooggelegen landschap een golvend reliëf geven. Doordat de rivierbedding zich telkens verplaatste, ontstonden nieuwe geulen en werden oude afgesloten. Het plangebied bevindt zich in zo'n restgeul van de Roer.

Bodem

Volgens de bodemkaart (Stiboka, 1972) komen in het plangebied roergronden (AR, grondwatertrap VII) voor. Roergronden is een regionale verzamelnaam voor verscheidene bodemsoorten. Deze bodems liggen in een landschap met oude rivierafzettingen (Formatie van Kreftenheye) waarop plaatselijk een laag zeer fijn tot matig fijn zand van eolische oorsprong is afgezet. De volgende bodems zijn tot de roergronden gerekend: ooivaaggronden, radebrikgronden, vorstvaaggronden en holtpodzolgronden.

In de Roer-restgeulen komen vorstvaaggronden en ooivaaggronden voor. Op de hellingen kunnen radebrikgronden voorkomen.

Vorstvaaggronden (Zb21, Zb23) hebben dieper dan 50-60 cm -Mv bruine ijzerhoudende banden. Ze zijn grotendeels ontwikkeld in matig fijn rivierzand. Ooivaaggronden (KRd1) hebben een circa 20 cm dikke donker grijsbruine A1-horizont (humushoudende bovengrond) met 35-50% leem. De C-horizont (het moedermateriaal) is donkerbruin en heeft ongeveer hetzelfde leemgehalte. Op een diepte variërend van 40 tot meer dan 120 cm -Mv begint matig fijn tot matig grof, veelal leemarm rivierzand met 2 tot 10 cm dikke roodbruine ijzerhoudende banden.

Radebrikgronden (BKd25) hebben tussen de 40 en 100 cm -Mv een briklaag. Met de briklaag wordt een duidelijk ontwikkelde textuur-B-horizont (Bt-horizont) bedoeld. Een textuur-B-horizont is een inspoelingshorizont (B) die meer lutum bevat dan de uitspoelingshorizont (A2).

Historie

Het plangebied staat op de Tranchotkaart (Landesvermessungsamt Nordrhein Westfalen, 1967) aangeduid als landbouwgrond.

Archeologie

In ARCHIS staan 5 archeologische vindplaatsen geregistreerd uit de omgeving (straal 500 m) van het plangebied (ARCHIS-waarnemingsnummers 46549, 232009, 131111, 44172 en 3992). Het betreft onder andere graven uit de IJzertijd (ARCHIS-waarnemingsnummers 46549 en 44172), prehistorisch aardewerk (ARCHIS-waarnemingsnummers 46549, 131111 en 44172), (vuur-) steenvondsten (ARCHIS-waarnemingsnummers 46549, 3992, 131111 en 44172) en metaalvondsten uit de IJzertijd en Middeleeuwen (ARCHIS-waarnemingsnummers 232009 en 44172).

Archeologische verwachting

Volgens de Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW; ROB, 2001) geldt voor het plangebied een hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden.

Op de archeologische kaart van de Zandmaas/Maasroute (Trajectnota/MER Zandmaas/Maasroute, 1996: kaartblad 3) heeft het plangebied een lage archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden.

Op basis van de aanwezigheid van een urnenveld uit de IJzertijd en vondsten uit de Steentijd, Bronstijd, Romeinse tijd en de Middeleeuwen in de directe omgeving van het plangebied gold bij aanvang van het veldonderzoek voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden.

3 Veldonderzoek

3.1 Methoden

Tijdens het veldonderzoek zijn 6 boringen verricht in twee oost-west georiënteerde raaien (figuur 1). De gehanteerde methode wordt geschikt geacht voor het opsporen van de meeste in dit gebied te verwachten vindplaatsen. Deze methode is niet geschikt om graven, verkavelingspatronen en andere zeer lokale archeologische resten in kaart te brengen.

Er is geboord tot maximaal 1,7 m -Mv met een Edelmanboor met een diameter van 12 cm. De boringen zijn onder andere conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989) beschreven. Het opgeboorde materiaal is gezeefd met een zeef met een maaswijdte van 0,5 cm; het zeefresidu is met het blote oog geïnspecteerd op het voorkomen van archeologische indicatoren (zoals vuursteen, aardewerk, metaal, bot en verbrande leem). Er zijn geen monsters genomen.

3.2 Resultaten

Geologie en bodem

De boringen worden gekenmerkt door een bruingrijs, humeus pakket (matig siltig, matig fijn zand). Het pakket heeft een wisselende dikte (tussen 50 en 120 cm) en wordt gekenmerkt door grindjes, puin, steenkool en kachelslik. Daarnaast is het pakket sterk gevlekt. Uit de verontreiniging met puin, steenkool en kachelslik blijkt dat het pakket recent verstoord is. Onder dit humeuze pakket is een bruine, matig zandige klei (lutum) aangetroffen (Bt-horizont). Naar onder toe wordt dit pakket minder kleiig; vanaf 1,1 m -Mv is de C-horizont aangetroffen. Mogelijk betreft het een radebrikgrond. Hieruit blijkt dat het plangebied niet in een Roer-restgeul ligt, maar op de helling hiervan.

Archeologie

Tijdens het veldonderzoek zijn in 2 van de 6 boringen archeologische indicatoren aangetroffen (figuur 1).

boring	indicatoren	diepte in cm -Mv
2	aardewerk (Late middeleeuwen)	0-50
5	vuursteen (Steentijd)	0-65

De archeologische indicatoren zijn aangetroffen in de top van het bodemprofiel in een bruingrijs, humeus pakket (matig siltig, matig fijn zand). De aardewerkscherf uit de Late Middeleeuwen kan geïnterpreteerd worden als nederzettingsruis en is samen met mest op de akkers gebracht. De bijbehorende nederzetting ligt waarschijnlijk buiten het plangebied. De vuurstenen afslag uit boring 5 kan geïnterpreteerd worden als een losse vondst in verstoorde context.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

In tegenstelling met wat verwacht werd op basis van het bureauonderzoek (hoge archeologische verwachting voor vindplaatsen uit alle perioden; zie § 2.2) zijn in het plangebied tijdens het inventariserend archeologisch onderzoek geen vindplaatsen aangetroffen. De vuurstenen afslag uit boring 5 kan geïnterpreteerd worden als een losse vondst in verstoorde context. De aardewerkscherf uit de Late Middeleeuwen kan geïnterpreteerd worden als nederzettingsruis en is samen met mest op de akkers gebracht.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten wordt ten aanzien van het plangebied geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Met betrekking tot de bevindingen van onderhavig onderzoek dient contact opgenomen te worden met de met de provincie Limburg (dr. G. Jansen, 043-3897183).

Literatuur

- Beek, H. van der**, 1998. *Geomorfogenetische kaart van de Roerstreek*. Interne kaart RMO, Leiden.
- Brinkkemper, O.**, e.a. (redactie), 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.
- Landesvermessungsamt Nordrhein Westfalen**, 1967. *Kartenaufnahme der Rheinlande durch Tranchot und Von Müffling 1803-1820*, 1:25.000. Kaartblad 46 Roermond. Landesvermessungsamt Nordrhein Westfalen, Bonn.
- Nederlands Normalisatie-instituut**, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.
- ROB**, 2001. *Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden (IKAW) 2e generatie. Globale Archeologische Kaart van het Continentale Plat. Archeologische Monumentenkaart*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort (cd-rom).
- Stiboka**, 1972. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Blad 58 West Roermond*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Stiboka**, 1972. *Toelichting bij de Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Kaartbladen 57 Oost Valkenswaard en 58 West Roermond*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.
- Trajectnota/MER Zandmaas/Maasroute**, 1996. *Deelnota landschap*. Maastricht.
- Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie**, 2001. *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie. Eindrapport van de Vorbereidingscommissie Kwaliteitszorg Archeologie*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Den Haag.

Gebruikte afkortingen

- ARCHIS** ARChEologisch Informatie Systeem
- IKAW** Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
- Mv** beneden maaiveld
- ROB** Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek

Verklarende woordenlijst

Allerød tijd	Korte, relatief warme periode uit het Laat-Glaciaal (Weichselien), ca. 11.800-11.000 jaar geleden.
Bølling tijd	Korte, relatief warme periode uit het Laat-Glaciaal (Weichselien), ca. 13.500-12.000 jaar geleden.
briklaag geologie	Klei-inspoelingshorizont in lössleemgrond. Aardkunde, leer van de bouw en de ontwikkelingsgeschiedenis van de aardkorst en van de processen die zich erin afspelen.
geomorfologie	Verklarende beschrijving van de vormen van de aardoppervlakte in verband met de wijze van ontstaan.
grondwatertrap	Traject tussen de gemiddeld hoogste en de gemiddeld laagste grondwaterstand.
horizont	Een bodemlaag waarin zich bepaalde bodemkundige processen afspelen.
leem	Grondsoort die wordt gekenmerkt door een hoog siltgehalte (bodemdeeltjes tussen 0,002 en 0,05 mm).
lutum	Minerale delen in de klei (deeltjes kleiner dan 2 µm).
terras (rivier-)	Door een rivier verlaten en daarna versneden dalbodem.
Weichselien	Geologische periode (laatste ijstijd, waarin het landijs Nederland niet bereikte), ca. 120.000-10.000 jaar geleden.

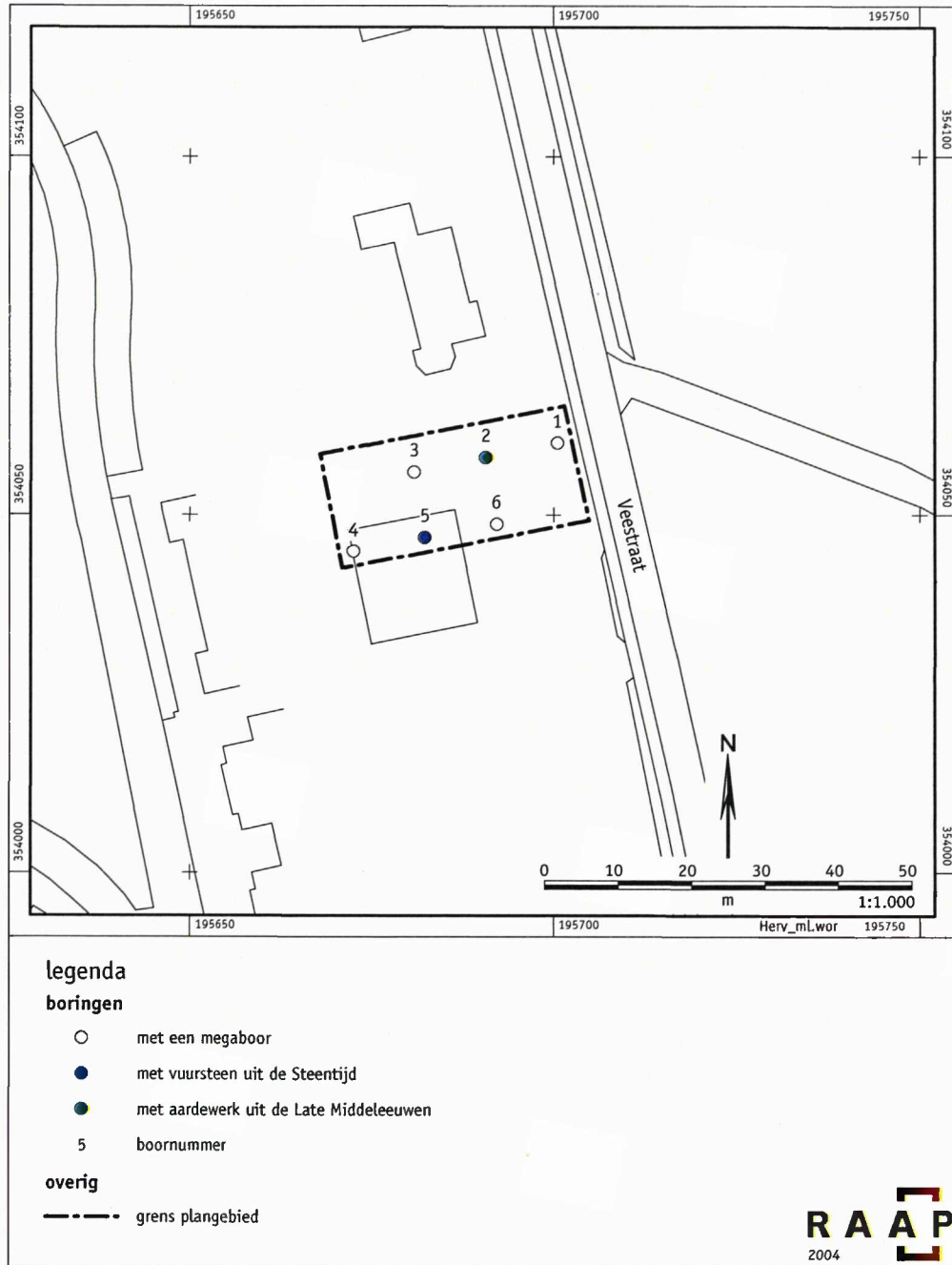
Overzicht van figuren en tabellen

Figuur 1. Resultaten booronderzoek.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Figuur 1. Resultaten booronderzoek.